

D/79/00.04.02.02/2023

Uuraisten kunnan koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen ja kilpailuttaminen lukuvuodeksi 2023-2024 ja 2024-2025

Uuraisten kunnan koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma

1. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen yleiset periaatteet

Uuraisten kunnassa järjestetään perusopetuslain 8 a luvun ja Opetushallituksen antamien perusteiden mukaista koululaisille suunnattua aamu- ja iltapäivätoimintaa (päätos vain iltapäivätoiminnan järjestämisestä). Toiminta on tarkoitettu kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä kaikkien vuosiluokkien erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille jäljempänä ilmenevin tarkennuksin.

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tuetaan lapsen kasvua ja kehitystä ja luodaan perusta hyvälle vapaanajanviettoavalle. Järjestetty aamu- ja iltapäivätoiminta tukee kotien kasvatustyötä mutta ei vähennä vanhempien vastuuta omista lapsistaan. Toiminnan lähtökohdina ovat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet ja sitä kehitetään yhteistyössä koulujen, huoltajien ja toiminnan järjestäjien kanssa. Iltapäivätoiminnan vastuutaho on kunta, joka koordinoi ja valvoo toimintaa. Sivistyslautakunta päättää toimintasuunnitelman hyväksymisestä ja toiminnan arvioinnista. Käytännön valmisteluja hoitaa ohjaaja peruspalvelujohtajan ja koulunjohtajien johdolla.

Toimintaa järjestetään lukuvuoden työaikojen mukaisina koulupäivinä, pääsääntöisesti klo 12.00 -17.00 välisinä aikoina. Toimintaa tarjotaan vähintään 570 tuntia koulun työvuoden aikana kullekin toimintaan osallistuvalla lapsella.

Toimintaa tarjotaan koko kunnan kaikille toiminnan piiriin kuuluville oppilaille talousarvion määrärahojen asettamissa rajoissa.

1.1. Iltapäivätoiminta

Iltapäivätoiminta tarjoaa lapselle erilaisia virikkeitä, sosiaalista vuorovaikutusta sekä mahdollisuuden omaan toimintaan, rentoutumiseen ja lepoon.

Iltapäivätoimintaa järjestetään koulupäivinä lauantaiyöpäiviä lukuun ottamatta klo 12 - 17.00 välisenä aikana. Toimintaa järjestetään Koulukeskuksessa ja Hirvasen koululla. Vähimmäiskoko iltapäiväryhmässä on ko. kouluilla 10 lasta. Jos toimintaryhmän osallistujaluku putoaa alle 10:n, päättää sivistyslautakunta ryhmän toiminnan järjestelyistä erikseen. Niiltä kouluilta, joihin ei muodostu ryhmää voidaan oppilaita ottaa muihin ryhmiin. Iltapäivätoimintaan osallistuville lapsille tarjotaan välipala.

1.2. Kuljetus

Kuljetus tarjotaan seuraavilla periaatteilla:

- Iltapäivätoiminta ei saa aiheuttaa kuljetuskustannusten lisäystä
- Uusia kuljetuksia ei aamupäivä- ja iltapäivätoiminnan vuoksi järjestetä
- Lapsi voi matkustaa olemassa olevissa koululaiskuljetuksissa toisella koululla toimivaan ryhmään
- Lapsi voi hyödyntää koulukuljetusetuutensa näillä matkoilla
- Iltapäivätoimintapaikan ja kodin välille ei järjestetä kuljetusta.

1.3. Maksut

Iltapäivätoiminnasta, kun lapsi osallistuu toimintaan 12 päivää/kk tai alle peritään vanhemmilta 90 €/kk (80,00 €/kk), ja jos lapsi osallistuu toimintaan, yli 12 päivää/kk peritään 120 €/kk (110,00 €/kk). Maksusta peritään puolet, jos ao. toimintaa annetaan enintään 10 päivänä tai lapsi ei sairautensa vuoksi voi osallistua toimintaan yli 10 päivänä kysei-

sen kuukauden aikana. Jos poissaolo toiminnasta jatkuu sairauden perusteella koko kuukauden, maksua ei peritä. Jos lapsi jostakin muusta syystä kuin sairauden vuoksi on poissa toiminnasta koko kalenterikuukauden, maksuna peritään puolet kuukausimaksusta. Erityisoppilaiden aamutoimintamaksu on 25 e/kk. Toimintamaksusta ei myönnetä sisaralennusta. Laskutus suoritetaan kuukausittain jälkikäteen toteutuneiden läsnäolopäivien perusteella. Irtisanoutuminen toiminnasta tulee aina tehdä kirjallisena. Irtisanoutumisaika on yksi kalenterikuukausi.

1.4. Haku ja ilmoittautumiset

Valinta tapahtuu ilmoittautumisjärjestyksessä toimipaikoittain.

Peruspalvelujohtaja päättää lapsen ottamisesta iltapäivätoimintaan.

Jälki-ilmoittautuneet valitaan ilmoittautumisjärjestyksessä, jos iltapäivätoimintapaikoissa on tilaa. Jälki-ilmoittautuminen tapahtuu peruspalvelujohtajalle.

Aamu- ja iltapäivätoimintaryhmien käytössä olevista Uuraisten kunnan tiloista peritään vuokraa vuosittain päätettävien taksojen mukaisesti. Opettajat ilmoittavat toimintaan osallistuvien lasten koulupäivää koskevista muutoksista suoraan aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajille.

2. Toiminnan tavoitteet

19.1.2011 Opetushallituksen hyväksymissä aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet:

Aamu- ja iltapäivätoiminta pohjautuu perusopetuksen arvoihin, joita ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen.

Toiminnan tulee perusopetuksen tavoin edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen yhteiskunnallisena lähtökohtana on turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen lapselle. Toiminnan keskeisenä tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä tukea myös perhettä ja koulua niiden kasvatustehtävissä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävänä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen seuraavista näkökulmista:

- Lapsen vapaa-ajan toiminnan ohjaaminen
- Lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen
- Lapsen koulunkäynnin ja oppimisen tukeminen
- Varhainen puuttuminen ja sosiaalinen vahvistaminen

2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Kotien työtä tuettaessa lähtökohtana on, että lapsen huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Ohjaajilla on aamu- ja iltapäivätoiminnassa ammatillinen vastuu lapsen kasvatuksesta. Ohjaajien työtä ohjaavana periaatteena on kasvatuskumppanuus, jolla tarkoitetaan ammattikasvattajien sitoutumista toimimaan yhdessä huoltajien kanssa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena. Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen perustuvaa yhteistyötä. Koteja kannustetaan osallistumaan yhteistyöhön ja edistetään huoltajien aktiivista roolia.

Aamu- ja iltapäivätoiminta ja perusopetus toimivat yhteistyössä ja kehittävät paikalliseen yhteistyöhön sopivia rakenteita ja toimintatapoja. Aamu- iltapäivätoiminta yhdessä oppilashuollon palveluita tuottavan henkilöstön kanssa tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Yhteisen päämäärän tulee näkyä myös yksittäistä lasta koskevien asioiden hoidossa, tiedonsiirrossa ja aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön osallistumisessa tarpeen mukaan lasta koskeviin neuvotteluihin huoltajien luvalla. Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus luo pohjan hyvälle yhteistyölle ja tiedottamiselle.

Perusopetuslaki 48 a § 1 mom. (1136/2003) Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsella voi olla huoltajan, opettajan ja ohjaajan kesken sovittavalla tavalla mahdollisuus läksyjen tekoon.

2.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän, ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on lasten hyvinvoinnin, tunne-elämän, ja sosiaalisen kehityksen tukeminen. Ohjaajan myönteisellä suhtautumisella ja läsnäololla on tässä suuri merkitys. On tärkeää, että jokainen lapsi kokee olevansa arvostettu ja hyväksyty. Lapset tarvitsevat myös kaveripiirin hyväksyntää ja tunteen ryhmään kuulumisesta. Yhdessä toimimalla opitaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tarvittavia taitoja, kuten vastavuoroisuutta ja erimielisyyksien ratkaisua myönteisin keinoin. Lapsia ohjataan tunnistamaan erilaisia tunteita ja säätelemään omaa toimintaansa.

Lasten rohkaisu ja kannustaminen tukevat itsetunnon kehitystä, ja samalla lapset oppivat luottamaan omiin taitoihinsa. Osallistumisen iloa ja onnistumisen kokemuksia korostetaan. Aamu- ja iltapäivätoiminta tukee lasten harrastuneisuutta ja tutustuttaa mahdollisuuksien mukaan erilaisiin vapaa-ajan harrastuksiin. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee sekä kasvuympäristönä että ilmapiiriltään olla kiireetön ja turvallinen.

On tärkeää, että toiminnassa lapsilla on mahdollisuus sekä levähtämiseen ja rauhoittumiseen että ulkoiluun ja fyysiseen aktiivisuuteen. Maittävä välipala ja ympäristön viihtyisyys lisäävät hyvinvoinnin kokemusta. Koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteiset linjaukset tukevat ja vahvistavat lasten hyvinvointia ja sosiaalista kehitystä. Lasten tarpeet huomioonottava moniammatillinen yhteistyö edesauttaa myös aamu- ja iltapäivätoiminnan ryhmien muodostamista ja lasten sijoittelua ryhmiin. Tavoitteena on muodostaa lasten päivästä ehjä kokonaisuus.

2.3 Eettisen kasvun tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminta tukee lasten eettistä kasvua ja käsitystä ihmisten yhdenvertaisuudesta. Toiminnan eettisenä lähtökohtana ovat Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritelty perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet ja käytännöt.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa korostuu lapsilähtöisyys. Jokainen lapsi nähdään arvokkaana yksilönä. Lapset ovat ikä- ja kehitysvaiheensa mukaisesti itsestään ja teoistaan vastuullisia. He tarvitsevat eettisessä ajattelussaan ja vuorovaikutustaidoissaan aikuisten ohjausta. Eettisessä kasvatuksessa ja yhdenvertaisuuden tukemisessa on tärkeää erityisesti aikuisten antama malli, ryhmän vuorovaikutussuhteet sekä arkipäivän tilanteissa kohdattavat eettiset kysymykset. Eettisen kasvun tavoitteena on vastuullisuuden ja vastavuoroisuuden ymmärtäminen. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsia ohjataan kasvamaan vähitellen vastuuseen:

- omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista
- toisten hyvinvoinnista sekä siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista
- oman toiminnan aiheuttamista tunteista ja seurauksista itselle ja toisille
- ryhmän toimintaan liittyvistä säännöistä ja sopimuksista
- myönteisestä suhtautumisesta ympäristöön, luontoon ja kestävään elämäntapaan

Yhteisöllinen vastuun, luottamuksen ja huolenpidon ilmapiiri aamu- ja iltapäivätoiminnassa edistää eettistä kasvua. Eettisessä kasvatuksessa hyödynnetään ryhmän vuorovaikutusta, eri tilanteisiin liittyviä keskusteluja, taiteen, leikin ja liikunnan tarjoamia mahdollisuuksia sekä esteettisiä kokemuksia ja toiminnallisuutta. Lasta ohjataan menettelytapoi-

hin, joilla mahdollisia ongelmatilanteita voidaan käsitellä myönteisesti ja ratkaisukeskeisesti.

2.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tavoitteena on osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen. Toiminta toteutetaan niin, että se lisää lasten onnistumisen kokemuksia ja osallisuutta. On tärkeää, että lapset tulevat kuuliksi toiminnassa ja voivat osallistua sen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Huomiota kiinnitetään erityistä tukea tarvitsevien ja eri kulttuuritaustaisten lasten osallistumisen edistämiseen. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa kunnioitetaan lasten omaa kieli- ja kulttuuritaustaa sekä elämäntapaa ja -arvoja. Samalla huolehditaan, että kukaan ei joudu muita huonompaan asemaan esimerkiksi etnisen alkuperänsä, sukupuolensa, ikänsä, uskontonsa tai vammansa vuoksi. Perusopetuksen tavoin otetaan erityisesti huomioon lapset, jotka ovat taustaltaan saamelaisia, romaneja tai maahanmuuttajia, sekä viittomakieliset lapset. Eri kulttuureihin tutustumalla voidaan monipuolistaa toimintaa, lisätä ymmärrystä ja vähentää ennakkoluuloja sekä rikastuttaa yhdessäoloa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla lisätään lasten tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa. Tavoitteena on, että jokainen lapsi saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista tukea ja ohjausta. Suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon tyttöjen ja poikien kehityksen erot ja erilaiset tarpeet. Lasten tulee ikätasonsa mukaisesti saada itse osallistua yhteisten sääntöjen ja sopimusten muotoiluun ja saada kokemuksia osallisuudesta. Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ehkäisevät kiusaamista ja syrjäytymistä. Tavoitteena on, että syrjäytymistä aiheuttavat tekijät havaitaan mahdollisimman varhain ja järjestetään tarvittavaa tukea. Tässä onnistuminen edellyttää monialaista yhteistyötä aamu- ja iltapäivätoiminnan, sosiaali- ja terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja kodin kesken.

3 Toiminnan sisällöt ja painotukset

Toiminnan yksityiskohtaiset sisällöt määrittelee kirjallisesti toiminnan toteuttaja. Sisältöihin vaikuttavat toteuttajien omat vahvuudet sekä käytännön mahdollisuudet. Sisältöjä valmistellaan yhdessä koulujen, huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Sisällöt suunnitellaan lähtien OPH:n perusteista ja lasten tarpeista siten, että kokonaisuus muodostuu lapsen kannalta ehyeksi ja monipuoliseksi. Lapsen ja ohjaajan yhteinen keskustelu siitä, millainen toiminta lasta kiinnostaa ja mikä tuottaa hänelle iloa, vaikuttaa toiminnan sisältöjen ja käytännön toteutukseen. Sisältöjä valittaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota leikkiin, luovaan toimintaan ja myönteisiin elämyksiin. Sisältö voi liittyä erilaisiin tavoitteellisiin harrastuksiin ja muuhun kehitystä tukevaan toimintaan kuten liikuntaan, käden taitoihin, kielelliseen ja kuvalliseen ilmaisuun, musiikkiin ja askareisiin.

Ohjaajat valitsevat yhdessä suunnittelijan/vastuuohjaajan kanssa toiminnan yksityiskohtaiset sisällöt toimintamuodot. Toiminnan yksityiskohtaisiin sisältöihin vaikuttavat tilat ja olosuhteet, tarjonta, toteuttajan omat vahvuudet, painotukset sekä käytännön mahdollisuudet. Yksityiskohtaiset suunnitelmat tehdään elokuussa ennen toimintakautta, jolloin henkilöstöresurssit, tilat ja lapsimäärä ovat tiedossa. Koko lukukaudeksi tehdään yhteinen kaikkia toimipisteitä sitova kausisuunnitelma. Viikopäiväsuunnitelmasta vastaavat toimipisteiden ohjaajat yhdessä. Sisällöt tulee suunnitella siten, että toiminta muodostuu lapsen kannalta ehyeksi ja monipuoliseksi kokonaisuudeksi, joka tarjoaa:

- sosiaalista vuorovaikutusta,
- eettisiä kokemuksia,
- vireyttä edistävää liikuntaa ja ulkoilua,

- mahdollisuuden myös omaan toimintaan,
- rentoutumiseen ja lepoon

4. Erityisopetukseen otettujen ja siirrettyjen oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta

Toiminnassa tulee ottaa huomioon oppilaan yksilölliset tarpeet. Toiminnan tulee tukea itsetunnon ja omatoimisuuden kehitystä, sosiaalista kasvua sekä itsenäistymistä oppilaan omien edellytysten mukaisesti. Oppilasta tulee kannustaa aloitteellisuuteen ja aktiivisuuteen. Erityisoppilaalle onnistumisen kokemukset ovat tärkeitä myönteisen kasvun tukemiseksi. Toiminnassa harjoitetaan hyviä käytöstapoja ja päivittäisiä toiminnan taitoja sekä toisten lasten/nuorten huomioon ottamista.

Aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa vastapainoa ja tukea koulutyölle sekä mahdollisuuden lepoon ja virkistykseen. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa otetaan huomioon erityisoppilaan ikä ja kehitysvaihe. Tilojen, välineiden ja muiden toimintaedellytysten turvallisuuteen, terveellisyteen ja tarkoituksenmukaisuuteen tulee kiinnittää huomiota. Huoltajien kanssa sovitaan, miten erityisoppilaan kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Toiminnalla pyritään tukemaan perheiden arkipäivää helpottamalla perheen ja työelämän yhteensovittamista. Erityisopetuksessa olevien oppilaiden aamu- ja iltapäivähoidon suunnitelma tulee kirjata oppilaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS). Erityisoppilasta koskeviin tukipalveluihin ja muihin erityisiin tarpeisiin liittyvien tietojen siirtymisestä aamu- ja iltapäivähoidon ohjaajille vastaavat ensisijaisesti vanhemmat.

5. Henkilöstö

Jos yleisopetuksessa oppilaalla on henkilökohtainen kokopäiväinen koulunkäyntiavustaja, siirtyy avustaja harkinnan mukaan myös iltapäiväryhmään lapsen mukana. Erityisopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan avustajan tai muun tukihenkilön tarpeen harkitsee toiminnasta vastaava koulu.

Kelpoisuusvaatimus: asetus aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kelpoisuudesta tai muu soveltuva koulutus tai työkokemuksella hankittu pätevyys.

Apu-ohjaajan ja lisähenkilöstön palkkaamisesta noudatetaan soveltuvin osin asetusta ohjaajien kelpoisuudesta.

Ohjaajien sijaisjärjestely sovitaan yhteistyössä koulujen rehtoreiden, suunnittelijan/vastuuohjaajan ja avustajien kanssa.

6. Toiminnan arviointi

Toimipaikoissa laaditaan lukuvuosittain sivistyslautakunnalle raportit toiminnasta.

Toimipisteisiin laitetaan palautelaatikot toiminnan kehittämisesityksiä varten. Toiminnan toteuttajan kanssa pidetään säännöllisesti palaverieita, joissa arvioidaan toiminnan laatua ja yhteistyön sujuvuutta. Asiakastyytyväisyyttä mitataan huoltajille ja toimintaan osallistuville lapsille tehtävällä kyselyllä vähintään joka toinen vuosi.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteiden toteutumisesta, yhteistyön sujuvuudesta, järjestämiseen liittyvistä asioista sekä koordinoinnin ja hallinnoinnin onnistumisesta kerätään tietoa kaikilta yhteistyötahoilta arvioinnin pohjaksi vähintään joka toinen vuosi tehtävillä kyselyillä. Kyselyt järjestää suunnittelija yhdessä palvelun toteuttajan kanssa. Laadukas toiminta vaatii toiminnan jatkuvaa seurantaa, mutta myös ohjaajien omaa kykyä arvioida työtään. Taloudellisuutta arvioidaan vertaamalla koko toiminnan kustannuksia valtionosuuden yksikköhintaan.

Valmistelu: peruspalvelujohtaja Jouko Nykänen, puh. 040 589 1277

Peruspalvelujohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta päättää kilpailuttaa Uuraisten kunnan koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen oheisten periaatteiden ja kilpailutusasiakirjojen mukaisesti lukuvuosina 2023-2024 ja 2024-2025, lisäksi mahdollistetaan yhden (1) vuoden option käyttö ilman uutta tarjouskilpailua.

Päätös: Sivistyslautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Toimenpiteet: Tiedoksi: kunnanhallitus.